

„Een eindje, Moeder, een klein eindje. Dat is de gemeenschappelijke weg. Dan krijgen we den Tweesprong, en wij Christenen slaan rechts.”

Moeder zuchtte.

„Ik vrees, dat de Sociaal-Democratische zuiging jullie meetrokt naar den Communistischen afgrond, en dat jullie oogen te laat zullen opengaan.”

Stephan nam de hand zijner moeder in de zijne.

„U vreest, dat de Sociaal-Democraten aan den leiband der Communisten zullen loopen? Geen sprake van. Is Garbay een man, om zich dat te laten welgevallen? Hij staat aan het hoofd van de machtigste vakvereniging, die Budapest heeft, en is een man vol kracht en zelfstandigheid.”

Stephan bedoelde Alexander Garbay, den voorzitter van den socialistischen metaalbewerkerbond te Budapest.

„Ik huiver voor de revolutie, mijn jongen.”

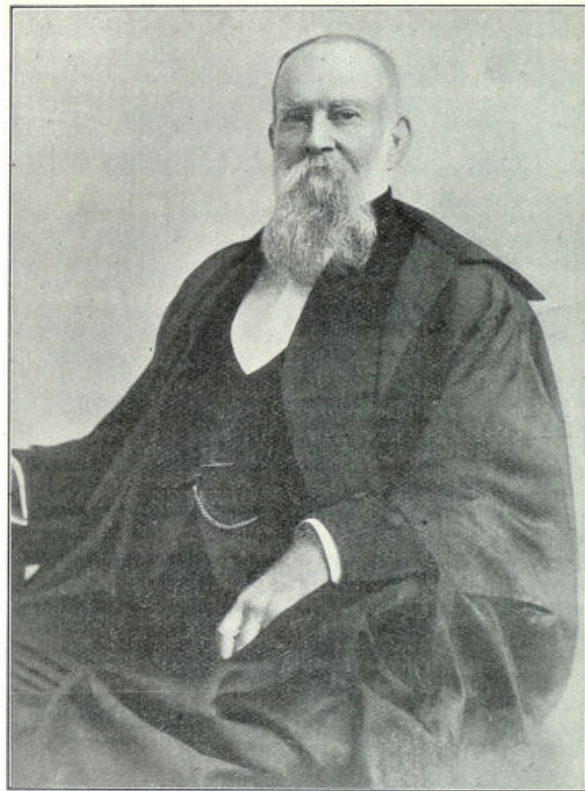
„t Zal u meevallen, Moeder. Zij brengt ons vrijheid en onafhankelijkheid, brood in overvloed.”

Moeder kuste haar jongen op het voorhoofd.

„Slaap nu maar uit, mijn kind! Ge moogt nu een gat in den dag slapen, hoor!”

En zij kuste hem nog eens. En een glimlach kwam op haar gelaat, doch haar stem was vol tranen.

(Wordt vervolgd.)

PRESIDENT REITZ

Het was in het Kaapsche wintergetij — Mei 1923. Er brandde een vroolijk houtvuur op den haard, en een groote jachthond lag voor de voeten van zijn meester. Ik zat met dien man te gezelschap; het was Dr. F. W. Reitz, oud-president van den Oranje-Vrijstaat.

Ik had van de gade van den President een vriendelijke uitnodiging gehad tot een middagmaal met wildbraad, maar het was mij tot mijn spijt niet mogelijk, daaraan te beantwoorden. Zoo werd ik dan op de thee verzocht, en wij zaten daar bij het haardvuur, dat een koesterende warmte uitstraalde.

Met eerbied zag ik op tot den grijsaard. Hij vertegenwoordigt een der meest tragische hoofdstukken uit de Zuid-Afrikaansche geschiedenis; hij is de laatste der oude garde, die over de graven zijner wapenbroeders heen in de schitterende Juli-overwinning der nationale partij den glans van den nieuwen dag mag begroeten.

Den 15^{den} October j.l. is President Reitz tachtig jaar geworden; zijn oog is nog niet verdonkerd, en zijn kracht is nog niet vergaan.

Daar zat de herculische gestalte vlak naast mij, en hij had de goedheid, mij twee uren lang te vertellen uit zijn rijke ervaringen, en terwijl hij vertelde, ontrolde zich voor mijn blik een deel der Zuid-Afrikaansche geschiedenis met zijn vreugde en smart, zijn blinkende bergtoppen en gapende afgronden. . . .

Hij is de zoon van een dapper geslacht; een zijner voorvaderen vocht op de Nederlandsche oorlogsvloot bij Doggersbank tegen de Engelsche zeemacht. President Reitz, die met lof zijn rechtsgeleerde studies voltooide, trok reeds vroeg de aandacht van den President Jan Brand van den Oranje-Vrijstaat. Jan Brand was een man kloek van daad en wijs van raad; op het voetstuk van zijn standbeeld te Bloemfontein staat zijn geveleugeld woord te lezen: „Alles zal recht komen.”

Door bemiddeling van Jan Brand werd Reitz hoofdrechtter van den Vrijstaat, en toen de Oranje-Vrijstaat in 1888 zijn grooten en wijzen president verloor, viel het oog

onmiddellijk op Reitz; hij werd de vijfde President van den Oranje-Vrijstaat: een ware Hollandsche-Afrikaner, die tot 1895 zijn Republiek bestuurde. Toen noopte ziekte hem, zijn ambt neer te leggen, terwijl President Steyn zijn opvolger werd.

Na zijn herstel werd Reitz staatssecretaris der Zuid-Afrikaansche Republiek; hij was gedurende den driejarigen Boerenoorlog meestentijds in het veld, en wist door zijn pittige en luimige gedichten de strijdende Afrikaners te bezielen. Hij aanschouwde het einde der Boeren-republieken en zag het groeien der nationale partij; hij werd Voorzitter van den Senaat der Unie van Zuid-Afrika, doch verloor dien zetel, omdat hij onwrikbaar pal stond bij de nationale partij. Dat verlies is zijn grootste eer geweest. . . .

Oud is hij van jaren, maar jong van moed en frisch van geest, vol benijdenswaardigen arbeidslust. „Laten wij vasthouden,” zeide hij, „aan onzen godsdienst, onze taal, onze traditie!”

Dat waren zijn afscheidswaardigen woorden aan mij, en zij klinken mij nog in de ooren.

L. PENNING

L. PENNING

Van een tachtigjarigen oud-president der Boeren naar den bijna zeventigjarigen ou-baas Penning is niet zo'n groote stap. We willen die even doen, omdat er aanleiding voor bestaat door het feit, dat onze bekende Boerenvriend 2 December a.s. zijn zeventigsten verjaardag hoopt te vieren.

Wij meenen uit naam van al onze lezers en lezeressen te spreken, wanneer we dezen grijsaard, van wien oók kan getuigd worden, dat hij is „jong van gemoed, frisch van geest, vol van benijdenswaardigen arbeidslust,” ons aller hartelijken gelukwensch aanbieden met de viering van dit heugelijk feit, en hem Gods onmisbaren zegen toebidden voor zijn verdere levensdagen. Moge hem de kracht geschonken worden om blijmoedig voort te gaan met zijn arbeid, waarvan velen, ook door ons Blad, zooveel hebben genoten en genieten!

PENNING

't Is 2 December, nu ik mij neerzet om enkele regelen te wijden aan mijn vriend en broeder Penning.

Gisteren, op den Oudejaarsavond van zijn zeventigste levensjaar, was ik bij hem in Utrecht.

Ik ging naar hem toe, overtuigd, dat ik hartelijk welkom zou zijn; dat ik zijn opgewekt „wel, wel!” en zijn enthousiast „geweldig!” zou hooren.

Maar de werkelijkheid overtrof toch de verbeelding.

Wat is deze man nog jong, al is hij zeventig! Hoe slecht gekozen is toch eigenlijk de naam van „ou-baas,” dien men hem tegenwoordig met voorliefde geeft! Hoe krachtig is nog zijn stem, hoe veerkrachtig zijn gang, hoe blijmoedig zijn hart en zijn geloof!

Er is in deze dagen veel over Penning verteld. Ja, men is er in geslaagd, Penning zelf allerlei te doen verhalen, op zijn eigen-smakelijke wijze, over zijn leven, over zijn wording als schrijver, en men heeft dat in de kolommen van verschillende bladen een plaats gegeven. Ik ben hierover verheugd om Penning. Want hij is het waard, dat zijn ijverig werken en onvermoeid streven, zijn volhardend zoeken van het goede voor ons volk wordt gewaardeerd. Meer dan vele anderen — ook letterkundigen, aan wie soms op veel jonger leeftijd huldigend wordt gedacht — verdiende hij geëerd te worden, en wel als volksschrijver bij de gratie Gods. Maar ik wil toch thans van Louwrens Penning geen eervolle levensbeschrijving geven. Mijn doel is slechts, op dezen zijn zeventigsten jaardag het uit te spreken, dat ons volk *God* te danken heeft voor dezen man en zijn arbeid.

Het is nu juist een kwarteeuw geleden, dat Penning voor het eerst iets van zijn hand geplaatst zag in „Timotheüs.” Ik had over Penning gehoord door C. Brouwer, die indertijd een trouw werker voor ons Blad was. En ik bezocht hem. Hoe zijn voorletter was, deed er niet toe. Om het predicaat „mijnheer” gaf hij niet. Hij was Penning, en tot op den dag van heden bleéf hij Penning. Zoo kent men hem in heel ons land.

Ik vroeg hem, over de Boeren te schrijven. Toen, in 1899, was de oorlog juist begonnen. En Penning vatte dadelijk vuur. „Ik heb mijn volk lief,” zoo zei hij, „en ik doe niets liever dan het Christelijk nationaal bewustzijn versterken en onze menschen spreken over de vreeze Gods.” Hij heeft getoond in zijn heele schrijversleven, dat dit woord bij hem ernst was. Hij schreef over de Boeren voor vrijheid en recht; hij schreef over de geschiedenis der Makkabeërs tot op Christus — „Van Schemerlicht tot licht;” hij schreef over ons land en volk; over menschen van thans uit ons volk, zooals in „Olmhoeve;” over het leven en streven van een man als Calvijn. In 't algemeen schreef hij dus voornamelijk historie in verhaalvorm.

Samen hebben we toen nagedacht over verschillende titels voor zijn boeken. En weldra was de eerste gevonden. „De Leeuw van Modderspruit.” Later volgden de andere: „De Held van Spionkop,” „De Verkenner van Christiaan de Wet,” „De Overwinnaar van Nooitgedacht” en „De Kolonist van Zuid-West-Afrika.” Zoo ontstond de heele Wessels-serie. Ach, wat had Penning het vijfde deel van de serie gaarne een anderen titel gegeven! Maar 't was eenmaal niet anders: de sterke had den zwakkere overwonnen. In dien tijd ontstond op mijn initiatief ook het fraai uitgevoerde, door Penning zoo meesterlijk geschreven werk „Verdedigers en Verdrukkers.” Van een vervolg kon echter geen sprake zijn, omdat niemand, nu verschillende „verdedigers” het niet zoo goed hadden laten liggen, meer over die mannen lezen wilde. Maar Penning verloor den moed niet. „Alles sal rech kom!” zei hij blijmoedig. Misschien omdat hij optimist is, maar toch óók wel, omdat hij vooruitzag. Er was een inzinking, maar ze zou door een opleving gevolgd worden. En de Wessels-serie, evenals „Timotheüs” een tiental jaren later overgegaan aan de firma La Rivière & Voorhoeve, verhuisd van Den Haag naar Zwolle, kreeg na jaren van tegenslag een glorieus tijdstip, waarin de eene druk op den andere volgde.

Van die eerste ontmoeting met Penning dagteekent ook zijn mede-arbeiden aan ons Blad. „Episode uit De Leeuw van Modderspruit,” met Steelinks mooie illustratie van vader en zoon, was de eerste bijdrage van hem in ons Blad. „En, niet waar? vrouw,” — zoo zei Penning gisteren in den gezelligen familiekring van zijn huis aan de Maarten Harpertszoon Trompstraat, — „je was wát blij, toen Penning in den kop werd opgenomen.” Hij doelde hier op het opnemen in 1900 van zijn naam in de rij der vaste medewerkers aan het hoofd van ons Blad. En hij knipoogde eens. De opmerking werd gemaakt, dat de mannen de vrouwen wel eens beschuldigen

van hetgeen hun zwak is. Maar zou het wonder zijn, als Penning zelf ook blij was geweest, als vaste medewerker te zijn opgenomen? Hij had immers, evenals velen met ons, de overtuiging, dat hij nu *geregeld* ging medearbeiden aan het heil van Neerlands jongelingschap en volk.

En dat heeft hij trouw en met liefde gedaan. We zijn er hem recht dankbaar voor.

We dachten gisteren in zijn huis aan de Trompstraat aan Tromp, naar aanleiding van wiens 250sten gedenkdag Penning in 1905 in ons Blad schreef: „Door zijn moed, door zijn beleid, door zijn gaven, door zijn warme vaderlandsliefde en gods-vrucht heeft hij zich een onvergankelijke eerezuil opgericht in de harten van het Nederlandsche volk.” Van Penning kunnen we, in anderen zin, hetzelfde zeggen; al zullen we er moeten bijvoegen: van het Christelijk deel van ons volk. Maar we kunnen er op laten volgen: en van velen ver over de grenzen. De „Wesselsserie” en „Onder de Vrijstaatsche vlag” verschenen in het Duitsch. Het leven van Calvijn in het Engelsch. Zijn werken over de Makkabeërs in het Javaansch. En naast al de goede getuigenissen, dat ook over de grenzen — er verschijnen nu in het „Afrikaansch” boeken van zijn hand — zijn werk werd gewaardeerd, mag wel een eereplaats hebben het woord van een bekeerden Javaan: „Penning heeft ons, Javanen, met zijn boeken een grooten geestelijken zegen gebracht.”

Zeggen we dit nu om te prijzen? Neen, wij zeggen het, omdat het zoo is. En wat zoo is, moet met dank worden genoemd. En dat het zoo is, heeft zijn diepsten grond dáárin, dat God het zoo wilde.

Moge Penning opnieuw voor die genade, dat God hem gebruiken wilde en wil, danken!

Ik twijfel niet, of in verband met deze opmerking zal hij mij toestaan om te eindigen met een woord, mij onlangs door hem geschreven:

„De Heere toert tegen alle hoovaardigheid des menschen. En het is opmerkelijk, hoe de getrouwe Hoogepriester bij elke verhooging, die Hij mij schonk in mijn bescheiden kring, tevens zorgde voor den pijnlijken, maar onmisbaren doorn, opdat ik toch iets zou bezitten van dien Christelijken ootmoed, waaraan men de pelgrims naar het Hemelsch Sion herkent!”

8000

J. N. V.

